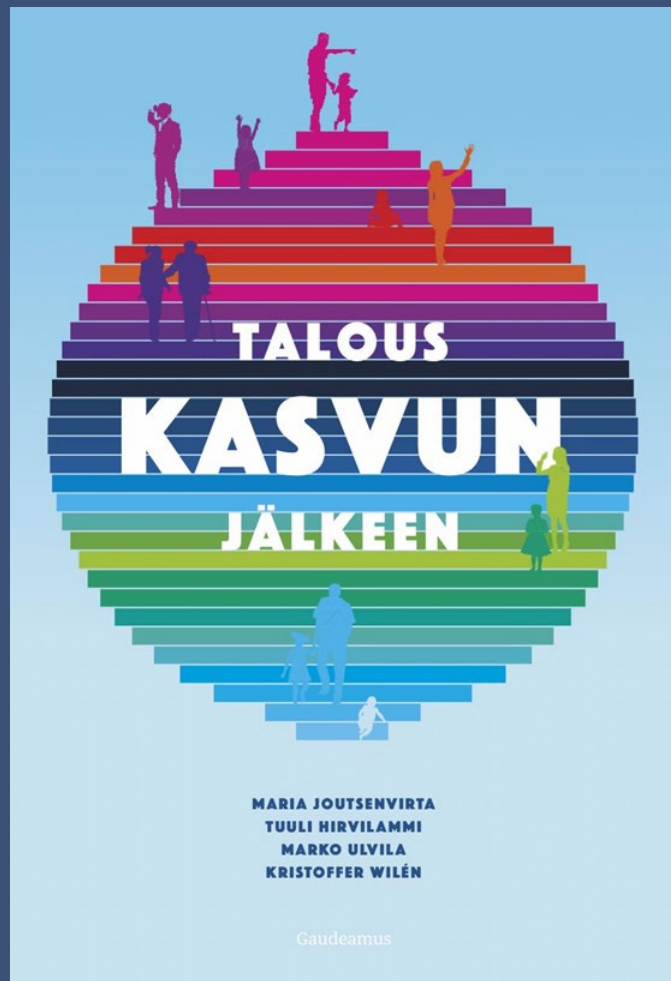

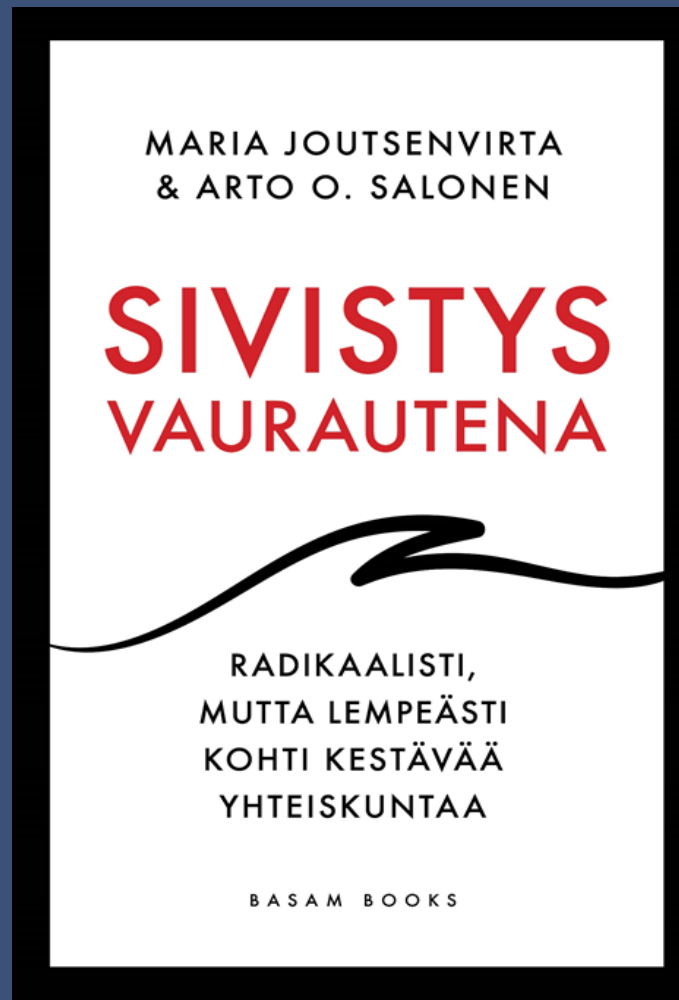
Kohti talouden uudistumista

Maria Joutsenvirta, KTT

Ajatuspaja Alkio, webinaari 27.5.2024

2016

2020

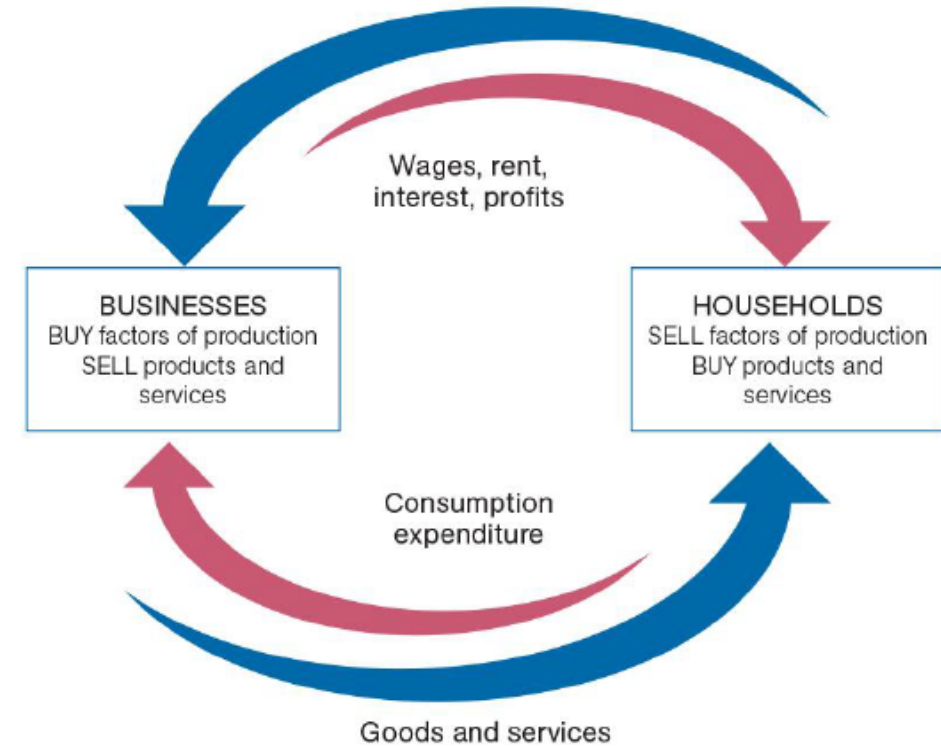
2015

Tapamme järjestää tuotanto, kulutus ja jakelu sekä kasvusta *riippuvainen* talous sisältävät yhä enemmän riskejä:

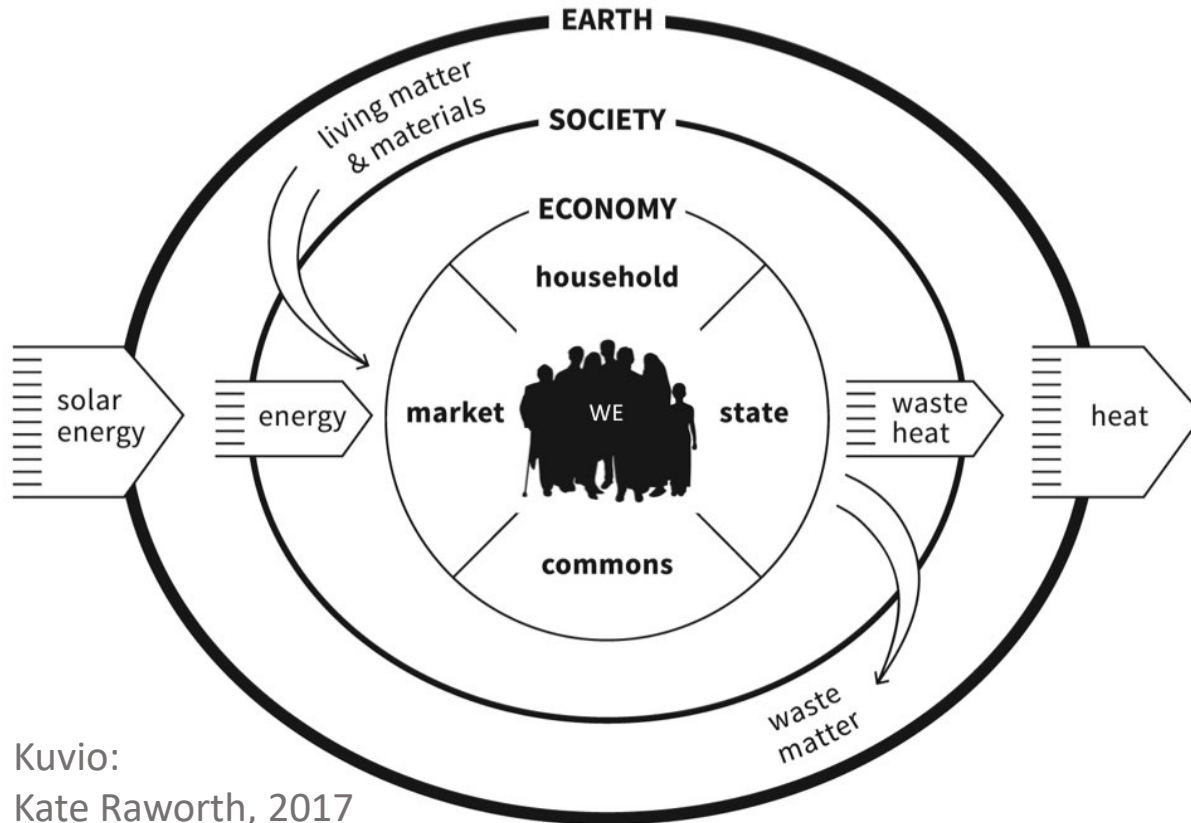
- Ekologiset kriisit ja luonnonkatastrofit
- Mineraalisten raaka-aineiden ehtyminen
- Sosiaalis-taloudellinen eriarvoistuminen
- Tulevien sukupolvien elinolojen heikkeneminen
- Pandemiat
- Geopoliittiset jännitteet
- Tekoälyistyminen ja digitalisaatio

Miten globaalista kaupankäynnistä ja talouskasvusta riippuvainen järjestelmä kykenee toimimaan tilanteessa, jossa kriisit ja epävarmuudet lisääntyvät ja matala (tai negatiivinen) kasvu kestää vuosia?

Factors of production: land, capital, labour

Uudelleen kehystäminen: Mikä talous on ja kuinka se toimii?

Kuvio:
Kate Raworth, 2017

Kuinka voidaan vastata kaikkien ihmisten
tarpeisiin maapallon rajoissa?

Kapea näkemys taloudesta ja sen

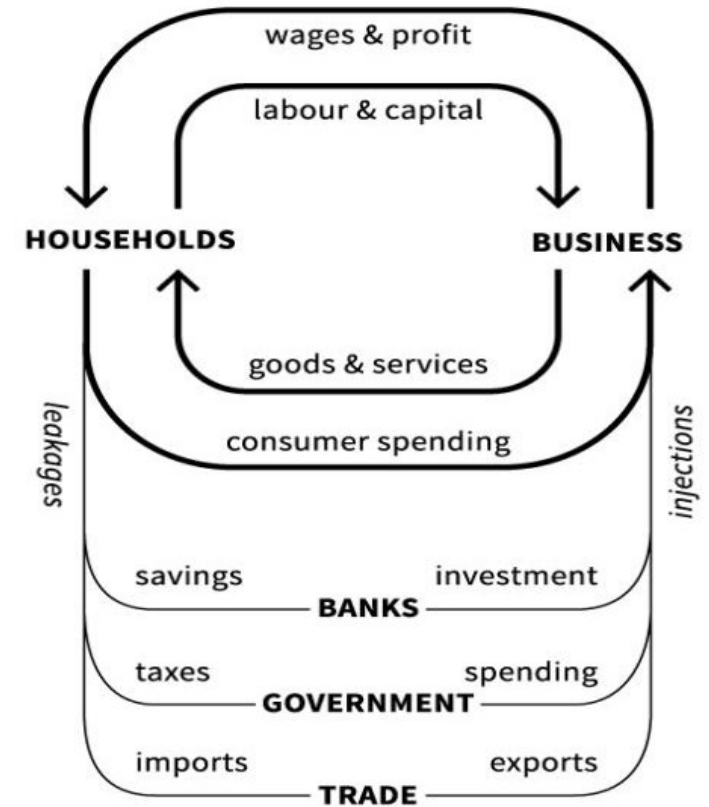
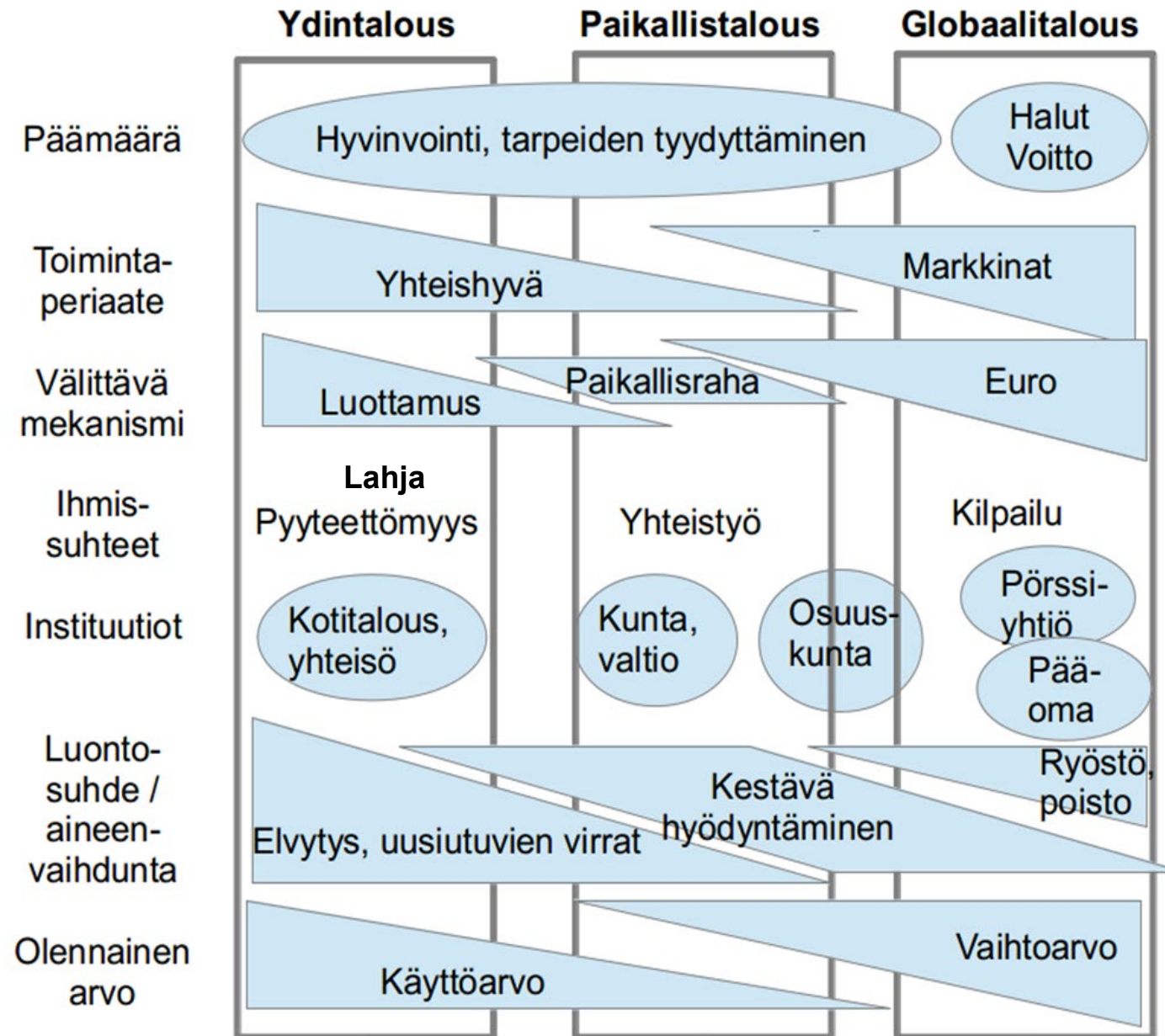

Diagram by Marcia Mihotich.
© 2017 Kate Raworth

Nykyinen järjestelmä

- ylikorostaa lyhyen tähtäimen taloudellista hyötyä jo vaurastuneille
- aliarvostaa pitkän aikajänteen ekososiaalisia ja taloudellisia hyötyjä kaikille

Valtavirtaa laajempi kuva taloudesta, tekijöistä ja toiminnan laadusta

- Talouden monimuotoisuutta on olemassa, mutta liian marginaalissa ja osin näkymättömissä
- Vallalla olevat talousteoriat ovat sokeita monille arvon luonnin tavoille
- Tarvitaan uusia sosiaalisia rakenteita ja instituutioita tukemaan talouden ja työn monimuotoisuutta

Lähde: Joutsenvirta, Hirvilampi, Ulvila, Wilén (2016). Talous kasvun jälkeen.

	Materiaaliset arvot korostavat elintasoja ja talouskasvua	Jälkimateriaaliset arvot korostavat elämänlaatua ja hyvinvointikokemusta
Hyvinvointinäkemys	raha- ja kulutuskeskeinen	henkinen, ihmissuhde- ja elämäkeskeinen
Ihmisen rooli yhteiskunnassa	kuluttaja, suorittaja, markkinaobjekti	luottamussuhteissa elävä aktiivinen kansalainen, yhteiskehittäjä
Maailman hahmottamisen tapa	mekanistinen, atomistinen, yksityiskohtainen	systeminen, ehyt ja elävä
Luonto ja luonnonvarat	kertakäyttöisyys, hyöty, välillisesti arvokas	kaikki kiertää, säilyttäminen, elvyttäminen, itsessään arvokas
Talouden toimintaperiaate	kilpailu, omistajien voittojen maksimointi	luova yhteistyö, luottamukseen perustuvat arvoverkostot, kiertotalous
Asioiden ja esineiden arvon määrittäjä	halu, hinta, hyödykkeistäminen, omistaminen, uutuus	tarve, tunnesidos, jakaminen, kestävyys, ylisukupolvisuus
Organisaatioiden toimintakulttuuri	hierarkkisesti johdettu, kilpailua korostava, tuloskeskeinen	yhteisöllinen ja -ohjautuva, täyteen ihmisyyteen pyrkivä, evolutionistinen tarkoitus
Mahdollisuuksien ja riittävyyden mitta	raha	aika

Arvoteorian päivittäminen

- Ajan myötä on lakattu esittämästä haastavia moraalisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä talouteen liittyen
- Nykyiset työn määritelmät, tehokkuusmittarit ja tuottavuusvaatimukset eivät sovi huomattavaan osaan jälkimateriaalisen yhteiskunnan taloutta
- Nykyinen arvoteoria hyljeksii esim. jakamisen, luottamussuhteiden rakentamisen ja hoivatyön edellyttämiä
 - kollektiivisia tapoja luoda arvoa
 - ihmisten kohtaamiseen perustuvaa arvon luontia

Mikä on taloudellinen arvo?

Missä kaikkialla arvoa luodaan?

Miten työ pitäisi määritellä?

Mitä talouskeskustelun uudistaminen vaatii?

- Uusia näkökulmia ja keskustelijoita
 - Päätöksentekoon dialogisuutta ja tulevaisuusajattelua
 - Äänettömille ääni: nuoret, luonto, tulevat sukupolvet
 - Runsaat inhimilliset voimavarat käyttöön:
 - luottamus, avoin tieto, luovuus, oppiminen, merkityksellisyyden kokemus
 - nämä ovat yhteiskunnassa alihyödynnettyjä resursseja
- Uudet yhteiset merkitykset ja narratiivit antavat uudistumiselle suunnan

Isot haasteemme ovat luonteeltaan systeemisiä

→ Miten opimme näkemään maailman toisin ja olemaan yhtä todellisuuden kanssa?

→ Parhaat toimintamallit syntyvät 'alhaalta ylös' kontekstilähtöisesti ja moninäkökulmaisesti